
PUNAISEN RISTIN KORTTELITUPA

Toiminnan merkitys kävijöiden näkökulmasta



Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Ohjaustoiminnan koulutus

Visamäki, kevät 2016

Sannimari Rasi



VISAMÄKI

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma

Tekijä	Sannimari Rasi	Vuosi 2016
Työn nimi	Punaisen Ristin korttelitupa – Toiminnan merkitys kävijöiden näkökulmasta	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni tutkimuksen kohteena oli Lohjalla toimiva Suomen Punaisen Ristin korttelitupa, joka on ikäihmisten kohtaamispaikka. Tarkoituksenani oli selvittää, mikä korttelituvan merkitys on kävijöiden omasta näkökulmasta katsottuna. Tavoitteenani oli myös ottaa selville, millaisia palveluja ja ohjelmaa korttelitupa kävijöilleen tarjoaa, sekä kartuttaa tietoa siitä, millaista toimintaa kävijät mahdollisesti toivoisivat tulevaisuudessa. Halusin toteuttaa opinnäytetyöni mahdollisimman asiakaslähtöisesti. Ensimmäisessä asemassa tutkimuksessani ovatkin kävijöiden kokemukset, toiveet ja ajatukset.

Opinnäytetyöni tutkimuksellinen viitekehys muodostui korttelituvan vaikutuksesta kävijöiden elämänlaatuun, yhteisöllisyyden kokemukseen, vertaistuen saamiseen, virikkeellisyyteen sekä syrjäytymistä estävänä ja sosiaalista kanssakäymistä vahvistavana toimintana.

Aineistonkeruu toteutettiin luovan muistelupiirin keinoin. Sain lisäksi käyttööni SPR:n teettämän asiakaskyselyn paikan kävijöille.

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että korttelituvan tärkein anti ei ole sen järjestämä toiminta, vaikka sitä arvostetaankin. Korttelituvan hengen salaisuus on sydämellisessä emännässä ja kävijöissä, jotka hurmaavat aitoudellaan ja avoimuudellaan. Lämpimässä ilmapiirissä, joka toivottaa tulijan tervetulleeksi, jossa raisumpikin huumori kukoistaa, jossa maailmaa ja ajankohtaisia tapahtumia voidaan ihmetellä yhdessä ja jossa kanssaihmisistä pidetään huolta, on jotakin ainutlaatuista. Korttelituvan vakituiset kävijät ovat ryhmä ystäviä, jotka kannustavat toisiaan, antavat toisilleen vertaistukea ja toimivat toistensa turvaverkkona.

Avainsanat Vanhuus, yksinäisyys, sosiaalinen pääoma, yhteisöllisyys

Sivut 24 s.

VISAMÄKI

Degree Programme in Crafts and Recreation

Author

Sannimari Rasi

Year 2016

Subject of Bachelor's thesis

The significance of a neighbourhood centre – from the service users' perspective

ABSTRACT

The focus of this Bachelor's thesis is the Finnish Red Cross neighbourhood centre in Lohja. The aim was to study its significance from the service users' point of view. Another aim was to find out what sort of services and programmes the centre provides, and moreover what type of activities the service users would wish to engage in in the future. The thesis was intended to be as customer-oriented as possible. The primary focus in the study was the experiences, wishes and thoughts of the regular visitors of the neighbourhood centre.

The frame of reference in the thesis was formed around the effects of the neighbourhood centre on the service users' quality of life, sense of community, peer support, stimulus, as well as prevention of exclusion and reinforcing the social contacts between the service users.

The data collection was carried out by means of a creative reminiscence circuit. A customer survey carried out by the Finnish Red Cross which was carried out among the service users of the neighbourhood centre was also available.

According to the results of my study; even though appreciated, the most important aspect of the center isn't the activities it provides, instead the secret of it lies in the warmheartedness of it's hostess and the people who frequent it. They charm you with their authenticity and openness. There is something special and welcoming in the atmosphere of a place where people are being taken care of, current affairs are being discussed and even a bit of rowdy humour is being used. The regular visitors are a group of friends who encourage, support and act as a safety net for each other.

Keywords Old age, loneliness, social capital, community

Pages 24 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	SUOMEN PUNAINEN RISTI JA KORTTELITUPA	2
2.1	Suomen Punaisen Ristin historiaa.....	2
2.2	Suomen Punaisen Ristin korttelitupa Lohjalla.....	3
3	VANHUUS.....	4
3.1	Vanhuus käsitteenä.....	4
3.2	Suuret ikäluokat.....	5
3.3	Eläkeikäiset	5
4	YKSIN JA RYHMÄSSÄ	6
4.1	Yksin vai yksinäinen?	6
4.2	Vanhuus ja yksinäisyys	7
4.3	Ryhmä ja ryhmän merkitys	8
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TUTKIMUSMENETELMÄT	8
5.1	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	8
5.2	Tutkimusryhmän jäsenet	9
5.3	Aineistonkeruumenetelmät.....	10
5.3.1	Kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä luova muistelupiiri	10
5.3.2	Kvantitatiivisena tutkimusaineistona SPR:n asiakaspalautekysely.....	12
5.4	Muistelupiirin ja asiakaspalautekyselyn osiot ja kysymykset.....	12
6	SPR:N ASIAKASPALAUTEKYSelyn ANALYSOINTI.....	14
6.1	Toimitilat.....	14
6.2	Henkilökunta	15
6.3	Ruoka	17
7	LUOVAN MUISTELUPIIRIN AINEISTO TEEMOITELTUNA	18
7.1	Korttelituvassa järjestettävät tapahtumat	18
7.2	Retket	19
7.3	Vierailijat.....	19
7.4	Yhteistyö oppilaitosten kanssa.....	20
7.5	Vertaistuki	20
7.6	Läsnäolo	21
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	22
	LÄHTEET	25

1 JOHDANTO

Vanhusten yksinäisyys ja syrjäytyminen on todellinen ongelma nyky-yhteiskunnassamme. Suurien väestöryhmien ikääntyminen ja eläkkeelle siirtyminen pakottavat meidät viimeistään nyt avaamaan silmämme tälle todellisuudelle ja keksimään ratkaisuja vanhusten syrjäytymisen estämiseksi sekä heidän hyvinvointinsa turvaamiseksi.

Opinnäytetyöni tutkimuksen kohde Suomen Punaisen Ristin Lohjan yksikön korttelitupa – muiden samankaltaisten toimijoiden muassa – on tärkeässä roolissa vanhusten rikkaan ja merkityksellisen elämän sekä hyvinvoinnin vahvistamisessa. Korttelitupa on ikäihmisille tarkoitettu kohtauspaikka, joka on avoin kaikille. Korttelitupaan voi tulla lukemaan päivän lehdet, tapaamaan muita ihmisiä kahvikupin ääressä, tai vain olemaan ja nauttimaan toisten ihmisten läsnäolosta. Korttelitupa järjestää kävijöilleen myös monimuotoista toimintaa. Lisäksi se tarjoaa palveluja ja neuvoja esimerkiksi terveyttä koskevissa asioissa.

Lähes kymmenen vuotta sitten sain ensimmäisen kosketukseni korttelituvan toimintaan tehdessäni siellä haastattelua silloisen opinahjoni kouluprojektia varten. Koin korttelituvan toiminnan mielenkiintoiseksi ja ihailtavaksi. Palattuani kotikonnuilleni minua kiinnosti tietää, kuinka tuo paikka voi nykyisin.

Valintaani vaikutti myös se, että koen aiheen ajankohtaiseksi ja merkittäväksi niin yksilön kuin yhteiskunnankin kannalta tarkasteltuna. Jopa kolmanneksen 75 vuotta täyttäneistä arvioidaan kärsivän yksinäisyydestä. Yksinäisyys heikentää terveyttä monin eri tavoin ja on ikäihmisten suurin mielenterveydenongelmien aiheuttaja. Näin ollen voidaan katsoa, että yksilön kärsimyksen lisäksi, puhutaan myös kansantaloudellisesti merkittävästä asiasta.

Opinnäytetyön tausta-ajatus on vahvasti asiakaslähtöinen. Halusin selvittää, millaiseksi korttelituvan asiakkaat itse paikan ja sen tarjoaman toiminnan ja palvelut kokevat. Lisäksi tavoitteena oli saada selville, millaisia toiveita kävijöillä on tulevaisuuden palveluista ja toiminnasta paikassa. Tulevaisuuden toiveita ajatellen tarkoituksena on myös kartoittaa, mitä palveluja ja toimintaa tupa tällä hetkellä tarjoaa.

Tutkimukseen osallistui neljätoista korttelituvassa säännöllisesti käyvää ikäihmistä. Aineistonkeruu suoritettiin luovan muistelupiirin keinoin. Lisäksi sain käyttööni SPR:n teettämän asiakaskyselyn, jolla selvitetään kävijöiden tyytyväisyyttä paikan toimintaan ja sen antiin.

2 SUOMEN PUNAINEN RISTI JA KORTTELITUPA

Tässä luvussa avataan Suomen Punaisen Ristin historiaa, kerrotaan sen nykyisen toiminnan osa-alueista sekä ystävätoiminnan synnystä. Lisäksi esitellään Lohjalla toimiva SPR:n korttelitupa.

2.1 Suomen Punaisen Ristin historiaa

Suomen Punainen Risti on yksi maamme suurimmista kansalaisjärjestöistä. Kansainvälisen Punaisen Ristin perustajana pidetään sveitsiläistä Henry Dunantia, joka kirjoitti kirjan kokemuksistaan Solferinon taisteluissa (Solferinon muisto 1862). Kirjassaan Dunant esitti ajatuksen kaikkiin maihin perustettavasta vapaaehtoisesta järjestöstä. Järjestön tarkoituksena olisi avustaa sodanaikaista lääkintähuoltoa. Myös haavoittuneiden hoito haluttiin saada turvattua kansainvälisin sopimuksin. Dunantin ajatukset saivat kannatusta ympäri Euroopan ja jo vuonna 1863 perustettiin toimikunta, josta kehittyi Punaisen Ristin kansainvälinen komitea. Suomeen ajatus Punaisen Ristin perustamisesta levisi Pietarin keisarillisen hovin kautta. Kreivitär Aline Armfelt teki vuonna 1874 aloitteen kansallisen yhdistyksen perustamisesta Suomeen. Tämä toteutui, kun vuonna 1877 perustettiin Suomen yhdistys haavoitettujen ja sairasten sotilaiden hoitoa varten. Nimi muutettiin Suomen Punaiseksi Ristiksi itsenäisyyden jälkeen. SPR tuli viralliseksi osaksi Punaisen Ristin liikettä vuonna 1922. (Punainen Risti 2015.) Vuonna 1943 perustettu SPR:n Lohjan osasto on maamme vanhimpia paikallisosastoja (Tiainen 2015).

Osaston toiminta on vuosien kuluessa luonnollisesti muuttanut muotoaan ja kehittänyt tarjontaansa ajan tarpeiden mukaan, kuitenkin järjestön peruseriaatteita noudattaen. Tänä päivänä SPR:n toiminta on jaettu 12 piiriin ja 500 paikallisosastoon. Kansainvälisen avustustoiminnan lisäksi Suomen Punainen Ristin toiminta Suomessa käsittää seuraavat osa-alueet (Suomen Punainen Risti 2015):

- hätäapu kotimaan onnettomuustilanteissa
- keräykset
- ensiapuryhmät ja ensiapukoulutus
- ystävätoiminta ja omaishoitajien tuki
- terveystieteet ja terveyden edistäminen (mm. seksuaaliterveys ja päihitteet)
- varhaisnuorten kerhot ja leirit
- maahanmuuttajien tuleminen ja vastaanottokeskukset
- veripalvelu
- nuorten turvatalot
- vapaaehtoisen pelastuspalvelun koordinointi
- kontti-kierrätystavaratalot.

Vuodesta 1959 alkaen SPR on kouluttanut henkilöitä ystävätoimintaan. Potilaan ystävä-toiminta on saanut alkunsa toisen maailmansodan jälkeisen miehityskauden aikana. Sairastumisten yhteydessä huomattiin, että sotilaat, joilla oli perhe mukana, paranivat nopeasti. Parantumisen halun

puuttumista ja parantumisen hitautta sen sijaan huomattiin niillä, joiden perhe ei ollut läsnä. Henkisen tuen merkitys huomattiin, kun toisten omaiset alkoivat käydä myös yksinäisten sotilaiden luona ja heidän elämänhalsunsa palauduttua, myös parantuminen edistyi. Univormunsa vuoksi vierailijoita kutsuttiin nimellä ”grey ladies”. Suomalaisen yhteiskunnan muutokset ja sosiaaliturvan voimakas kasvu sai aikaan harhan siitä, että vastuu apua tarvitsevista vanhuksista, sairaista ja vammaisista on valtion ja kunnan. Ystävätoiminta syntyi tarpeeseen ja laajeni nopeasti. (Valle 1984, 282 – 287.)

Nykyisin ystävätoimintaa toteutetaan yli 350 SPR:n osastossa ja sen tuki tavoittaa noin 25 000 ihmistä (Suomen Punainen Risti 2015).

2.2 Suomen Punaisen Ristin korttelitupa Lohjalla

Vähimmillään korttelitupa on kyläpaikka, jonne voit poiketa kahville, lukemaan päivän lehdet tai seurustelemaan ja päivittelemään maailmanmenoa paikalla olevien kanssa. Parhaimmillaan se on solmukohta, risteysasema, jonne väki tulee ja menee. Jokaisella on kapsäkissään omat elämäkokemuksensa, taitonsa, muistonsa, omat tarinansa. Joku voi kaivata kuuntelijaa, kun on paljon kertomatta, toinen taas nauttia mukana olemisesta, puheen sorinasta ympärillään. (SPR:n korttelitupa ikäihmisille 2015.)

SPR:n korttelitupa on ikäihmisille tarkoitettu kohtaamispaikka. Korttelitupaan voi saapua lukemaan päivän lehdet, katsomaan ja osallistumaan kulloinkin järjestettyyn toimintaan, sekä tapaamaan muita ikäihmisiä. SPR:n korttelituvan tarjonta on monipuolista ja pyrkii jatkuvasti vastaamaan asiakkaidensa tarpeisiin. Yksinkertaisuudessaan korttelitupa on paikka, johon ikäihmiset voivat kokoontua tapaamaan muita ja halutessaan pientä maksua vastaan nauttia lämpimän aterian tai pientä purtavaa. Toisaalta, se myös järjestää monimuotoista toimintaa ja ohjelmaa, joka ajoittain houkuttaa paikalle myös satunnaisia kulkijoita. (SPR:n korttelitupa ikäihmisille 2015.)

Kaiken toiminnan, vierailevien luennoitsijoiden, musiikkiesitysten ja retkien järjestäminen on jo sinänsä hatunnoston arvoinen suoritus, sillä yksikään korttelitupaan saapuva esiintyjä tai vierailija ei ole palkattu, vaan tekee sen vapaaehtoistyönä. Suurimman kiitoksen toiminnan monipuolisuudesta ansaitseekin paikan emäntä, joka korttelituvan toiminnasta vastaa. Retkien järjestämistä SPR tukee korvaamalla osan retken budjetista. Loppu summa kerätään retkelle osallistujilta. Yleensä se on noin 5–15 euroa. Maksu kattaa sekä retken matkoineen että järjestetyn ruokailun.

Korttelituvan asiakkaat ovat pääsääntöisesti naisia. Pariskuntia käy vain harvakseltaan ja miehiä kävijöistä on vain muutama, sillä äänekkään ja eläväisen naisjoukon keskellä miehet eivät usein tunne oloaan kotoisaksi. Käyntikerroillani heistä paikalla ei ole yhtäkään. Miesten käyminen korttelituvassa alkaa yleensä leskeksi jäämisen myötä. Myös kaikki paikalla olevat ja tutkimukseen osallistuvat naiset ovat yksin asuvia. Valtaosa heis-

tä on leskiä, jonkun mies on siirtynyt laitoshoitoon, kun kotona asuminen ei ole enää ollut mahdollista.

Tiistait ovat monesti ohjelmapäiviä. Tällöin tiedot kyseisen viikon tapahtumista, löytyy alueen lehden järjestöpalstalta. Tällä selittyy se, että keskimääräisesti tarkasteltuna tiistaisin kävijämäärä on suurempi. Torstait vietetään pääsääntöisesti vakiokävijöiden kesken. Vakiokävijöitä korttelituvan keskimääräisestä kävijämäärästä (40 hlö) on noin puolet.

Korttelitupa on avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 10–15 ja sinne ovat tervetulleita kaikki halukkaat.

3 VANHUUS

Tässä luvussa pohditaan vanhuuden määritelmää. Lisäksi käsitellään ikääntyneiden ja eläkkeelle siirtyvien ihmisten määrän kasvua sekä sen vaikutusta yhteiskunnassa.

3.1 Vanhuus käsitteenä

Miten määritämme kuka on vanha? Vasta 20-vuotias on jo aivan liian vanha aloittamaan harjoittelun päästäkseen baletin ammattilaiseksi. Toisaalta saman ikäisenä presidentinvirkaa tavoittelevan henkilön katsottaisiin mitä todennäköisimmin olevan toimeen aivan liian nuori. Vanhuuden käsitys on siis tietyllä tavalla suhteellinen ja tilanteesta riippuvainen käsite. Siinä missä numeraalinen ikämme määräytyy biologisesti, vanhuus käsitteenä on sosiaalisesti määriteltävä. (Himberg, Laakso, Näätänen, Peltola & Vidjeskog 1992, 113–114.)

Suomessa Kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä voidaan myöntää 65 vuotta täyttäneelle. Työeläkkeen mukaiselle vanhuuseläkkeelle henkilö puolestaan voi jäädä valintansa mukaan 63–68-vuotiaana. Vanhuus ja eläkeikä eivät kuitenkaan ole toistensa synonyymejä, eikä eläkeikäinen näin ollen ole välttämättä lähelläkään vanhuutta. Itse asiassa gerontologia eli vanhuutta tutkiva tiede on löytänyt lukuisia psykologisia perusteita tukemaan väitettä siitä, että varsinainen vanhuus alkaisi 75–80 vuoden iässä. (Himberg, Laakso, Näätänen, Peltola & Vidjeskog 1992, 113.)

Suomen väestö vanhenee Euroopassa nopeimmin. Vuoteen 2030 mennessä 80 vuotta täyttäneiden määrän arvioidaan kolmin- tai jopa nelinkertaituvan. Vanhenemista onkin syytä tarkastella aivan uudella tavalla. Vanhenemisestä puhuttaessa voidaan puhua kehityskriisistä, joka aiheuttaa tavallisesti sekä kielteisiä että myönteisiä seurauksia. Kielteisiksi voidaan katsoa esimerkiksi vastaantulevat menetykset ja luopumiset, ulkonäköä ja terveyttä koskevat fyysiset muutokset, sairaudet, sekä toimintakyvyn heikentyminen. Toisaalta pidentynyttä elinikää voidaan pitää myös saavutettuna tavoitteena johon liittyy viisauden, kokemusten ja moninaisten taitojen lisääntyminen. Ikääntyneiden ihmisten yhteiskunnallinen osallistuminen, perhesuhteet ja harrastukset ovatkin yhteydessä vallitsevaan kulttuuriin ja vaikutukset voivat olla jopa kansainvälisiä. Tästä näkökulmasta tar-

kasteltuna vanhuutta voidaan pitää erilaisten vapauksien ja seesteisyyden kautena. (Saaristo 2011, 131–134.)

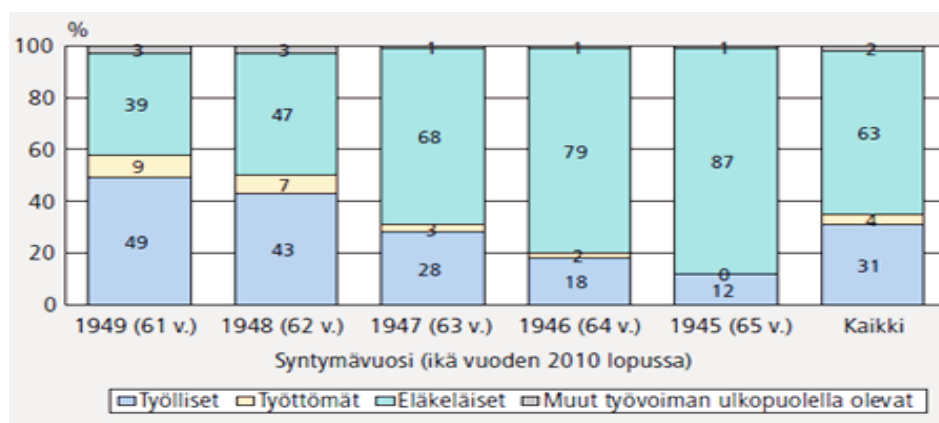
3.2 Suuret ikäluokat

Suurilla ikäluokilla tarkoitetaan sotien jälkeen syntyneitä ikäluokkia. Usein näinä ikäluokkina pidetään 1945–1949 syntyneitä. Toisinaan suurien ikäluokkien käsitettä laajennetaan kattamaan vielä 1960-luvun alkupuolella syntyneet. Suurten ikäluokkien kokoon vaikuttavat syntyvyys, kuolleisuus ja muuttoliike. Merkittävin suuren ikäluokan pienentymiseen vaikuttanut tekijä tähän mennessä on ollut maastamuutto, joka oli huipussaan 1960- ja 1970-luvuilla. 1940-luvun lopulla myös lapsikuolleisuus oli aivan eri luokkaa kuin maassamme nykypäivänä. Nykyään kuolleisuus pienentää suurten ikäluokkien määrää vuosittain yhä kasvavassa määrin, mutta arvioiden mukaan vuonna 2030 suurista ikäluokista on elossa vielä yli puolet eli noin 272 000. (Pajunen & Ruotsalainen 2012.)

3.3 Eläkeikäiset

Vuonna 2013 Suomessa oli 1 513 000 eläkkeensaajaa, joista 1 210 000 (noin 80 prosenttia) oli vanhuuseläkkeellä. Tämä luku nousee tulevaisuudessa, kun yhä kasvava osa suurten ikäluokkien väestöstä siirtyy eläkkeelle.

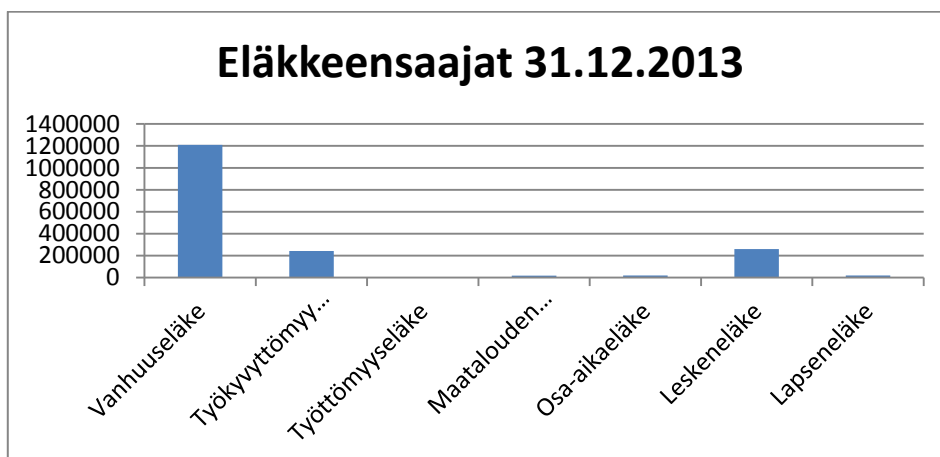
Vuoden 2010 lopussa suuret ikäluokat olivat 61–65-vuotiaita ja heistä oli siirtynyt eläkkeelle yli 60 prosenttia. Heistä työelämässä oli siis enää vajaa kolmannes, eli noin 120 000. Kymmenen vuoden aikana, suurten ikäluokkien edustajasta lähes 200 000 on jättänyt työelämän. Tulevia eläkkeelle siirtyjiä ovat 1950- ja 1960-lukujen ikäpolvet. Kuten alla olevasta kuviosta voimme nähdä, vuonna 2010 lopulla heistä työvoimaan kuuluvien osuus oli noin 80 prosenttia. (Pajunen & Ruotsalainen 2012.)



Kuvio 1. Työssäkäyntitilasto 2010 ennako (Tilastokeskus)

Vuonna 2013 Suomessa oli 1 513 000 eläkkeensaajaa, joista noin 80 prosenttia (1 210 000) oli vanhuuseläkkeellä. (ks. kuvio 2). Loput koostuvat

muista eläkkeensaaja ryhmistä. Henkilö voi saada samanaikaisesti usean eri eläkelajin mukaista eläkettä. (Pajunen & Ruotsalainen 2012.)



Kuvio 2. Eläkkeensaajat 2013

4 YKSIN JA RYHMÄSSÄ

Tässä luvussa pohditaan yksin olemisen, vapaaehtoisen yksinäisyyden ja negatiivisen yksinäisyyden olemusta. Lisäksi tarkastelemme toisten ihmisten seuran ja ryhmään kuulumisen merkitystä yksilön hyvinvoinnille.

4.1 Yksin vai yksinäinen?

Monet meistä kaipaavat toisinaan aikaa olla yksin. Voimme nauttia yksinolosta monin eri tavoin. Toiselle se merkitsee vapautta ja rauhaa syvennyä hyvään kirjaan, toiselle pitkää kylpyä, jollekin taas hetkeä, jolloin vihdoin on aikaa maalata se eteisen hylly. Yksin oleminen voi olla oman tilan ja ajan ottamista arjenkin keskellä. Se voi olla muotoa rentoutua, nauttia ja kerätä voimia.

On monenlaista yksinäisyyttä. Yksinäisyys voi olla vapaaehtoista tai omasta tahdosta riippumatonta, tarpeellista tai negatiivista. Jotkut hakeutuvat tarkoituksella ammatteihin, tai sellaisten harrastusten pariin, joissa he voivat kokea olevansa toisista riippumattomia ja heidän on mahdollista olla yksin, kuten yövartijana toimiessa. Myös luovat ihmiset kaipaavat monesti yksin olemista voidakseen antaa ajatuksilleen tilaa. Harrastuksia joissa voi kokea yksinäisyyttä, ovat esimerkiksi purjehdus ja vaellus. (Achtè & Tuulio-Henriksson 1984, 9.)

Vapaaehtoista ja tarpeellista yksinäisyyttä kuvaaviin ilmauksiin liitetään monesti positiivinen sävy, kuten ilmauksissa: vetäytyä yksinäisyyteen, viihtyä yksinäisyydessä, jonkun voi sanoa nauttivan ylhäisestä yksinäisyydestään. Toisaalta vastentahtoinen yksin oleminen ja kuvaus yksinäisyydestä puolestaan kuvataan usein ilmauksilla: kärsiä yksinäisyydestä, tai kokea olonsa yksinäiseksi. Tärkeintä on kuitenkin muistaa, että yksinäisyys on aina yksilön oma sisäinen kokemus ja jokainen kokee yksinäisyy-

den omalla tavallaan. Emme voi päättää jonkun toisen puolesta, millä tavalla hän kokee sen. On olemassa luonteeltaan yksinäisiä ihmisiä, kuten erakot ja maankiertäjät, jotka pitävät yksinoloaan luonnollisena, kohtaloonsa kuuluvana asiana. He viihtyvät yksin, eivätkä koe sitä raskaana tai vahingoittavana. (Achtè & Tuulio-Henriksson 1984, 10).

Leskeksi jääminen aiheuttaa monesti negatiivisia yksinäisyyden kokemuksia, mutta on myös niitä, joille tätä ei tapahdu. Kaukana asuviin sukulaisiin ja jo edesmenneisiin, voi pitää yhteyttä myös ajatuksissaan (Achtè & Tuulio-Henriksson 1984, 9). Tapamme suhtautua yksinäisyyteen ja kokea se, juontaa juurensa lapsuuden kokemuksistamme. Mitä lujemmin kiinnittynyt varhainen äiti-lapsi-suhde on ollut, sitä varmemmin henkilö pärjää elämässään omin voimin. Sen sijaan, jos kiinnittyminen on jäänyt heikoksi, yksinäisyys koetaan turvattomuuden tunteena ja se aiheuttaa suurta ahdistusta, eikä yksilön persoona kestä itsenäisyyttä. Itsenäisyyteen ja yksinäisyyteen sisältyvä turvattomuuden tunne on samanlaista. Ero on siinä, että itsenäinen ihminen ei koe sitä vahingollisena, vaan se on hänen itselleen hyväksymää yksinäisyyttä. (Achtè & Tuulio-Henriksson 1984, 14 – 15).

4.2 Vanhuus ja yksinäisyys

Jopa kolmanneksen 75 vuotta täyttäneistä arvioidaan kärsivän yksinäisyydestä. Yksinäisyyden on todettu alentavan muistia, heikentävän elämänlaatua sekä toimintakykyä. Pahimmillaan yksinäisyys voi aiheuttaa masennusta, ennenaikaistaa laitoshoidon tarvetta ja johtaa jopa kuolemaan. Tutkimusten mukaan yksinäisimpiä ovat palvelutaloissa asuvat vanhukset. Heidän lisäksi yksinäisimpien vanhuksien ryhmään kuuluvat myös koitehinsa ”eristetyt” ikäihmiset eli ihmiset, jotka erilaisten rajoitteiden vuoksi ovat estyneitä poistumaan kodeistaan itsenäisesti ja joilla ei ole lähiomaisia tai ystäviä huolehtimassa heistä. Leskeys ja sen mukanaan tuomat mullistukset elämässä, on yksi merkittävimpiä yksinäisyyden aiheuttajia. Kaikkein yksinäisimpiä on hyvin vaikea tavoittaa. (Froloff 2012.)

Monien vanhusten yhteys maailmaan on turvarannekkeen ja television varassa. Satojen vanhusten luona piipahtaa sukulaisten lisäksi tai sijasta kotisairaanhoidaja, kotiavustaja, vapaaehtoistyöntekijä ja autokuski tuomassa valmisaterioita Palmiasta. Sellaisiakin vanhuksia on, joiden ainoa kasvokkainen ihmiskontakti maailmaan on kuski, joka tuo ruuat. (Eräsaari 2011, 56.)

Yksinäisyys on ikäihmisten suurin mielenterveydenongelmien aiheuttaja. Heidän on myös todettu käyttävän sosiaali- sekä terveystalvueluita huomattavasti muita ikäisiään enemmän. (Froloff 2012.) Näin ollen puhumme yksilön kärsimyksen lisäksi myös ongelmasta, joka vaikuttaa kansantalouteemme.

4.3 Ryhmä ja ryhmän merkitys

Ihminen on laumaeläin. Meillä on yksilökohtaisia eroja siinä, kuinka paljon toisten ihmisten seuraa kaipaamme, mutta henkinen ja fyysinen hyvinvointimme vaatii toisten ihmisten seuraa ja läsnäoloa, edes ajoittain. Ryhmän ulkopuolelle sulkeminen on yksi kiusaamisen muoto (Mäntylä, Kivellä, Ollila & Perttola 2013, 19). Henkilön pitkäaikaista eristämistä muista ihmisistä voidaan pitää yhtenä psyykkisen kidutuksen muotona. Kansainvälisten sopimusten määritelmän mukaan, kidutuksena pidetään tahallisesti aiheutettua henkistä tai fyysistä kipua tai kärsimystä. (Hietapakka 2012.)

Ryhmä luo omat toimintasääntönsä, normit, jotka säätelevät jäsentensä toimintaa (Himberg, Laakso, Niemi, Näätänen & Peltola 1999, 97). Mikä tahansa joukko ihmisiä, ei siis ole automaattisesti ryhmä, vaan ryhmämääritelmä vaatii tiettyjen tunnusmerkkien toteutumista. Tällaisina merkkeinä voidaan pitää sitä, että sen jäsenet tiedostavat kuuluvansa ryhmään ja ovat tavalla tai toisella vuorovaikutussuhteessa ryhmän toisien jäsenten kanssa. Ryhmällä on yhteinen agenda (tavoite), jonka saavuttamiseksi kukin tekee osuutensa. (Himberg, Laakso, Näätänen, Peltola & Vidjeskog 1998, 149.)

Ryhmässä toimiminen on meille luontaista. Ryhmässä toimiminen antaa meille mahdollisuuden kartuttaa tietoa ja oppia niin itsestämme, toisista, kuin ympäristöstäkin. Helppoa se ei aina ole, mutta vaikka ryhmä ottaisi paljon, toimiva ryhmä myös antaa paljon. Ryhmä opettaa meitä kuuntelemaan ja ottamaan toisten tarpeet huomioon, mutta myös kehittää kykyä ilmaista itseämme sekä itseymmärrystämme. Toimivassa ryhmässä vuorovaikutus on avointa, se tukee jäseniään ja vahvistaa yksilön itsetuntoa. Se voi herätellä meitä huomaamaan tarpeita, joille olemme olleet sokeita, mutta myös kehittää kykyämme huomioida muita. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 12–13.) Ryhmässä toimiminen on ollut lajinkehityksemme kannalta välttämätöntä ja yhä edelleen yhteiskuntamme rakentuu erilaisista ryhmistä.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä luvussa pohditaan tutkimuksen tekemiseen liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä mietitään tutkimuksen luotettavuuden arviointia. Lisäksi kerrotaan opinnäytetyön tutkimusryhmän jäsenistä, tutkimuksen toteutuksesta, sekä avataan käytettyjä aineistonkeruumenetelmiä. Luvun lopussa esitellään muistelupiirin sekä asiakaspalautekyselyn osiot ja kysymykset.

5.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Kaikkiin tutkimuksiin liittyy eettisiä ratkaisuja. Ihmistieteistä puhuttaessa, eettisten kysymysten eteen joudutaan tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Suorassa kontaktissa haastateltaviin oltaessa, kuten haastattelutilanteissa, eettiset ongelmat ja haasteet ovat monitahoisia. Tutkijan on oltava tietoinen tutkimuseettisistä kysymyksistä jo ennen tutkimuksen toteuttamista. Tarkkojen sääntöjen ja ohjeiden laatiminen on mahdotonta, mutta yleisiä normeja on määritelty. Ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa tärkeimpinä

pidetään luottamuksellisuutta ja informointiin perustuvaa suostumusta. Luottamuksellisuuden rikkominen voi johtaa tutkittavan yksityisyyden loukkaamiseen ja aiheuttaa hänelle seurauksia ammatillisesti tai yksityiselämän puolella. Informointiin perustuva suostumus tarkoittaa, että tutkittava tietää mihin on osallistumassa. Toisinaan tutkijan voi olla hankala määrittellä mikä informaation määrä on sopiva. Tutkimukseen osallistuvan on voitava tehdä päätöksensä tutkimukseen osallistumisesta tai siitä kieltäytymisestä siitä annetun tiedon varassa, joka koskee tutkimuksen luonnetta ja tarkoitusta. Toisaalta liian yksityiskohtaisen informaation kertominen tutkimuksen tavoitteista tai menettelytavoista, voi muuttaa tutkittavan käyttäytymistä ja näin antaa virheellisiä tai vääristyneistä tuloksia. Muita eettisiä kysymyksiä joita tutkijan on otettava huomioon, ovat muun muassa: laillisuus kysymykset, tutkimuksen rahoitus ja sponsorointi, valankäyttö sekä johdattelu. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 19–20.)

Haastattelutilanteissa ja puheen muodossa kerätyn aineiston luotettavuus riippuu sen laadusta. Myös tutkimusta tehtäessä voidaan puhua tietynlaisesta laaduntarkkailusta. Tähän voi sisältyä haastattelupäiväkirjan pitoa, puheen taltioimista, aineiston litteroimista sekä selkeän rungon rakentamista, jonka aihealueiden teemoja voidaan tarvittaessa syventää etukäteen harkituin kysymyksin. Oli tutkijoita ja aineiston purkajia sitten kuinka monta tahansa, on huolehdittava, että kaikki toimivat samalla tavalla. Jos esimerkiksi litteroijia on useita, heidät on koulutettava tehtävää varten. Aineiston ei voida katsoa olevan luotettavaa: jos vain osaa haastateltavista on haastateltu, tallenteita on käytetty vain ajoittain ja niiden laatu on huonoa, tai aineistoa on luokiteltu sattumanvaraisesti. Tutkimuksen reliabiliteetilla voidaan yksinkertaistettuna sanoa tarkoitettavan saman tutkimustuloksen toistumista. Validiudesta puhuttaessa on tapana erottaa kaksi päätyyppiä: tutkimusasetelmavalidius ja mittausvalidius, kuten ennustevalidius, jolla tarkoitetaan että yksi tutkimuskerta pystyy ennustamaan myös tulevien tutkimuskertojen tulokseen. Tutkimusasetelmavalidius erotetaan edelleen neljään muotoon: tilastolliseen validiuteen, rakenne validiuteen, sisäiseen validiuteen, sekä ulkoiseen validiuteen. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 185–187.)

5.2 Tutkimusryhmän jäsenet

Opinnäytetyöni tutkimusryhmään osallistui 14 vakituista korttelituvan kävijää. Tämä valinta oli tietoinen ja sen tekemiseen vaikuttivat tutkimukselle asettamani tavoitteet, käytännöllisyys sekä sattuma. Tutkimuksen kannalta oli hyödyllistä, että haastatellut koostuivat nimenomaan vakituisista kävijöistä, jotta jokainen pystyi arvioimaan korttelituvan toimintaan osallistumisen merkitystä omaan elämäänsä. Paikalle osunut ensikertalainen pystyisi kertomaan lähinnä ensivaikutelmastaan. Sattumaa valinnassa näyttää se, että ennakkoon sovittuna haastattelupäivänä olisi ollut mahdollista tietää, osuuko paikalle ensikertalaisia kävijöitä.

Kaikki ryhmän jäsenet ovat yksin asuvia naisia, valtaosa leskiä. Ikähaitari liikkuu vuosien 67 ja 94 välillä. Kaikille korttelitupa on ollut tuttu paikka jo vuosien ajan, muutamalle korttelituvan alkumetreistä asti eli jo parikymmentä vuotta.

5.3 Aineistonkeruumenetelmät

Jotta saisin tutkimukseni tavoitteen ja tutkimuskysymysten kannalta mahdollisimman autenttista ja kattavaa aineistoa, päädyin luovan muistelupiirin käyttämiseen aineistonkeruumenetelmänä. Syyt tähän olivat moninaiset. Halusin tunnelman olevan lämmin ja rento ja tarjoavan mukavan kokemuksen myös korttelituvan asiakkaille. En myöskään halunnut eriarvoistaa ryhmän jäseniä. En voinut tietää, riittäisikö kaikkien motoriikka esimerkiksi kirjalliseen kyselyyn vastaamiseen. Oli otettava huomioon se, että kaikki eivät välttämättä näkisi lukea kysymyksiä tai että joltain olisi unohtunut silmälasit.

Kirjallisissa kyselyissä on huolehdittava siitä, että kysely on siisti ja houkuttelevan näköinen. Kysymyksiä on esitettävä yksi kerrallaan loogisessa järjestyksessä. Niin kysymysten kuin myös vastausohjeiden on oltava tarpeeksi selkeät, eikä niihin saa jäädä tulkinnan varaa. (Heikkilä 2008, 48.)

Avoimissa kirjallisissa kyselyissä on aina myös se vaara, että käsialasta ei saa selvää, jolloin tuloksesta tulee epäselvä. Avointen kysymysten laatiminen on helppoa, mutta niiden käsittely, esimerkiksi sanallisten vastausten luokittelun suhteen, on vaikeaa. Tällaiset kysymykset myös houkuttelevat vastaamatta jättämiseen. Tästä syystä avoimet kysymykset sijoitetaan tavanomaisesti kyselyn loppuun. Avoimissa kysymyksissä on aina varattava vastauksille tarpeeksi tilaa. (Heikkilä 2008, 49.)

Strukturoiduissa eli suljetuissa kysymyksissä käytetään valmiita vastausvaihtoehtoja (Heikkilä 2008, 50). Tällöin käsialan tulkitsemisesta ei olisi muodostunut haastetta. Yksistään strukturoidut kysymykset ja niistä muodostunut kysely ei olisi kuitenkaan vastannut tutkimukselle asettamiani tavoitteita, kuten mielekkään kokemuksen mahdollistamista osallistujille. Kirjalliset kyselyt eivät myöskään tarjoa mahdollisuutta vapaalle keskustelulle.

Koska en voinut olla etukäteen varma siitä, ketkä korttelituvan kävijät osuvat tutkimuskohderyhmäksi enkä näin ollen voinut tietää osallistuvien kävijöiden fyysistä kuntoa tai valmiuksia, oli suljettava pois kaikki fyysisesti osallistavat tiedonkeruumenetelmät.

Aineistonanalyysimenetelmänä käytettiin teemoittelua. Teemoittelulla tarkoitetaan aineiston pilkkomista ja järjestämistä aihepiirien mukaan erilaisiin aiheisiin eli teemoihin. Teemoittelu sopii analysointimenetelmäksi kun tavoitteena on käytännön ongelman ratkaiseminen. Sen avulla saadaan olennaista tietoa tutkimuksen kohteena olevasta asiasta. (Silius 2008, 3–4.)

5.3.1 Kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä luova muistelupiiri

Luova muistelu eri muodoissaan on työväline ja menetelmä, jota yleensä käytetään muistisairaiden kanssa työskennellessä. Luova muistelu on elämyksellistä, toiminnallista ja yhteisöllistä. Se voi helpottaa vuorovaikutusta muistisairaana kanssa ja tarjoaa muodon, jolla ilmaista muistoja ja niihin liittyviä tunteita. Onnistuneen muistelutyön edellytys on kunnioittava lä-

hestymistapa ja muistelu tehdään aina muistisairaana ehdoilla. (Hohenthal-Antin 2013, 31–39.)

Luovan muistelun keino tuntui minusta luontevalta valinnalta saada tietoa tutkimukseni tavoitetta ja tutkimuskysymyksiä ajatellen. Mielestäni mikään ei estä käyttämästä luovaa muistelua myös muiden kuin muistisairaiden kanssa. Korttelitupaan tämän menetelmän valinta tuntui hyvinkin luontevalta. Ryhmässä muistelussa on vielä lisäksi omat etunsa: yhteistä asiaa muistellessa, tässä tapauksessa korttelitupaa, toisten tarinoiden ja muistojen kuuleminen voi edesauttaa taas uusien muistojen tulvimista mieleen ja näin aktivoida muistia monellakin eri tavalla. Muistojen jakaminen ryhmässä voi näin ollen olla jo itsearvoisesti tärkeää ja merkityksellistä. (Hohenthal-Antin 2013, 34–35.) Pidin tätä asiaa merkittävänä, sillä osatavoitteeni oli tehdä osallistumisesta tutkimukseeni mieluisa kokemus. Muistelun apuna ja muistoja herättämään valitsin valokuva-albumit, joissa on kuvia korttelituvan toiminnasta ja sen eri tapahtumista vuosien varrelta. Valokuva on mahdollisesti kaikkein yleisin muistinherättäjä (Hohenthal-Antin 2013, 54). Sain albumit käyttööni korttelituvasta. Luovan muistelun kautta oli luontevaa siirtyä myös tulevaisuuden muisteluun ja sitä kautta kartoittaa kävijöiden toiveita tulevan toiminnan suhteen. Tulevaisuuden muistelu on ratkaisukeskeinen kehittämistyökalu, jossa keskitytään tulevaisuuteen. Muistelun lähtökohtana ovat tulevaisuuteen kohdistuvat kysymykset, joiden kautta käydään yhteistä keskustelua ja tarvittaessa vastauksia tarkennetaan pienin apukysymyksin, kuten mitä ja miten. Tulevaisuuden konkreettinen ja monimuotoinen kuvaaminen on tärkeää, jotta esille nousevat asiat ovat mahdollisia toteuttaa. (Salovaara 2004, 10).

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa tarkastellaan usein merkityksiä, jotka ovat ihmisten välisiä ja sosiaalisia. Merkitykset ilmenevät suhteina sekä niiden muodostamina kokonaisuuksina. Nämä merkityksistä koostuvat kokonaisuudet, merkityskokonaisuudet, ilmenevät ihmisistä lähtöisin olevina ja häneen päätyvinä tapahtumina, kuten ajatuksina ja toimintana, päämäärien ja tavoitteiden asettamisina sekä erilaisina yhteiskunnan rakenteina. Laadullisen tutkimusmenetelmän tavoitteena on saada tavoitettua ihmisen omat kuvaukset kokemastaan todellisuudesta. Tällöin uskotaan tavoitettavan asioita, joita yksilö itselleen pitää elämässään tärkeinä ja merkityksellisinä. (Varto 1992, 23–24, 58–59.) Laadullisen tutkimusmenetelmän tavoitteena ei ole totuuden löytäminen, vaan pikemminkin ihmisten kuvailemien kokemusten perusteella merkityskokonaisuuksista tulkintojen tekeminen. Näiden tulkintojen pohjalta voidaan rakentaa ja koota toimintamalleja sekä saada kuvauksia tutkimisen kohteena olevasta asiasta. (Varto 1992, 64.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen aineisto kerätään tavallisesti vähemmän strukturoidusti kuin kvantitatiivisen tutkimuksen. Käytettävä aineisto voi olla tutkimusta varten kerättyä, tai muuta kirjallista materiaalia, kuten päiväkirjat ja elämäkerrat. Materiaaliksi käyvät myös kuva – ja äänimateriaalit. Näiden lähteiden lisäksi aineistoksi käyvät myös haastattelut. Tästä yleisenä muotona ovat 4–8 henkilön ryhmissä toteutetut teemahaastattelut, joita kutsutaan myös nimellä puolistrukturoidut haastattelut. Tälle hyvin yleisesti käytetylle tutkimushaastattelun muodolle ominainen piirre on sen keskustelunomaisuus ja vuorovaikutus. Tutkija voi kerätä aineistoa ha-

vainnoimalla, tai osallistumalla itse tutkittavan ryhmän toimintaan. (Heikkilä 2008, 17–18.) Opinnäytetyötäni varten keräsin tutkimusaineistoa puheen muodossa eli luovassa muistelupiirissä keskustellen.

5.3.2 Kvantitatiivisena tutkimusaineistona SPR:n asiakaspalautekysely

Kun kyse on kvantitatiivisesta eli määrällisestä tutkimuksesta, tavanomaisin aineistonkeruutapa on kyselylomake. Tällöin etuna on se, että kysely voidaan kohdentaa suurelle, hajallaankin olevalle ihmisjoukolle. Esimerkiksi postitse tai sähköpostitse toteutettuna ja nimettömänä pysyttelemine mahdollistaa myös arkaluontoisten asioiden kysymiseen. Toisaalta kyselylomaketutkimuksissa on aina olemassa riski siitä, että vastausprosentti jää alhaiseksi. (Vilka 2015, 94.)

Kvantitatiivisesta tutkimuksesta voidaan käyttää myös nimitystä tilastollinen tutkimus. Asioita kuvataan numeerisen tiedon pohjalta ja tuloksia havainnollistetaan taulukoin tai kuvioin. Kvantitatiiviseen tutkimukseen voidaan käyttää muiden keräämiä tietoja, kuten erilaisia tilastoja, tai kerätä tiedot itse. Informoitu kysely on eräänlainen kyselylomakkeen ja henkilökohtaisen haastattelun välimuoto. Tällöin haastattelijalla on vielä mahdollisuus kysymysten tarkentamiseen ja lisäkysymysten esittämiseen. (Heikkilä 2008, 16–18.)

Määrällistä tutkimusta opinnäytetyössäni edustaa SPR:n korttelituvan kävijöille teettämä kysely, jonka vastaukset sain käyttööni. Se on klassinen esimerkki vakiodusta kyselystä, jossa jokaiselle osallistujalle esitetään samat kysymykset samanlaisessa kirjallisessa muodossa ja he vastaavat siihen nimettöminä. Aina käytettäessä jonkin muun tahon tai henkilön keräämää tutkimusmateriaalia tai tilastoja, on muistettava selvittää, kuinka luotettava otanta on kyseessä, eli minkälaiseen tarkoitukseen tietoa on kerätty, miten se on kerätty, mikä on ollut vastaajaryhmä, mikä on ollut vastausprosentti ja mikä on kyselyn pätevyys. (Vilka 2015, 97.)

Toteutin opinnäytetyöni tiedonkeruun luovan muistelupiirin keinoin. Aistivirikkeenä käytimme korttelituvasta käyttöön saamiani valokuvaalbumeita, joissa on kuvia paikan toiminnasta vuosien varrelta. Kuvien katsomisen ja muistelun myötä lähdin hakemaan vastauksia aiemmin laatimiini kysymyksiin. Olin myös kerännyt jokaiselta osallistujalta tietyt taustatiedot. Lisäksi sain käyttööni asiakaspalaute-kyselyn, joka oli laadittu SPR:n toimesta korttelituvan kävijöille. Sain tutkimukseeni osallistuneiden kävijöiden, nimettöminä täytetyt asiakaspalautekyselyt käyttööni.

5.4 Muistelupiirin ja asiakaspalautekyselyn osiot ja kysymykset

Keräsin osallistujilta seuraavat tiedot:

- Ikä
- Sukupuoli
- Kuinka kauan olet käynyt korttelituvassa?
- Mistä ensimmäisen kerran kuulit paikasta?

- Kuinka usein käyt korttelituvassa?
- Mitä teit (työtä) ennen eläkkeelle jäämistä?
- Asutko yksin?
- Mahdolliset muut aktiviteetit?

Kysymykset, joihin hain vastauksia luovan muistelupiirin keinoin:

- Mikä saa sinut käymään?
- Mieleesi painunut mieluisa kerta?
- Mikä siitä teki mieluisan?
- Mitä toivoisit lisää? / Toiveita uuden toiminnan suhteen?
- Mitä paikka merkitsee Sinulle?

Käyttöön saamissani SPR:n laatimissa asiakaspalautekyselyissä pyydettiin arvioimaan seuraavia asioita asteikolla 1–5:

TOIMITILA

- Sijainti
- Varustelu
- Viihtyvyyys

HENKILÖKUNTA

- Ystävällisyys
- Ammattitaito
- Määrän riittävyys

RUOKA

- Laatu
- Monipuolisuus

Lisäksi kävijöitä pyydettiin ympäröimään seuraavista vaihtoehdoista kolme mieluisinta:

1. Lehtien luku
2. Musiikki
3. Vuoroluku
4. Elokvat
5. Bingo
6. Askartelu
7. Kuunnelmat
8. Korttipelit
9. Retket
10. Yhteislaulu
11. Levyraati
12. Istumatanssi
13. Sauna
14. Ulkoilu
15. Tietokilpailut
16. Näytelmät
17. Runot
18. Karaoke
19. Konsertit

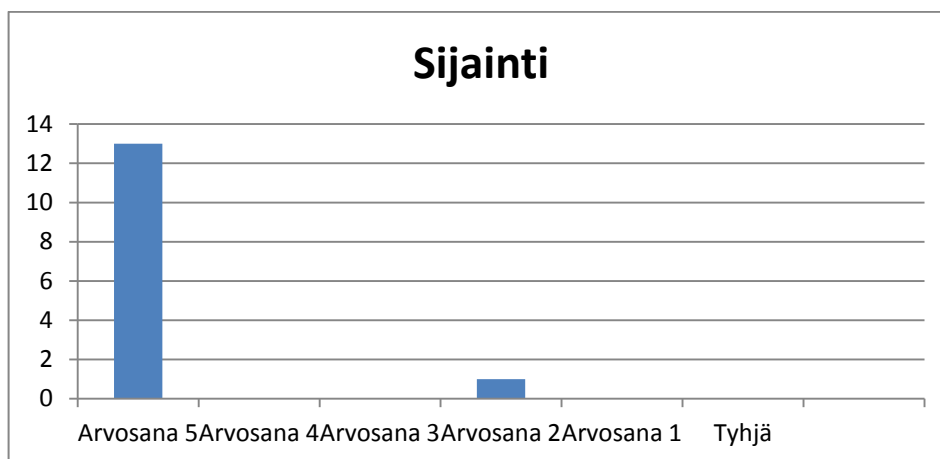
Vapaakenttä kohtaan sai kirjoittaa toivomuksensa, jos sitä ei ollut listalla mainittu. Lisäksi kyselyyn sai ilmoittaa, jos oli jotakin muuta mitä toivottiin otettavan huomioon, sekä jos oli tarvetta ulkoilu-, koti-, ystävä-, tai kauppapalvelulle.

6 SPR:N ASIAKASPALAUTEKYSELYN ANALYSOINTI

Lähdin purkamaan SPR:n asiakaspalautteista saamani aineiston diagrammeiksi. Jaoin diagrammit ryhmiin niiden yläotsikon mukaisesti. Diagrammit on numeroitu ja värikoodattu luettavuuden helpottamiseksi.

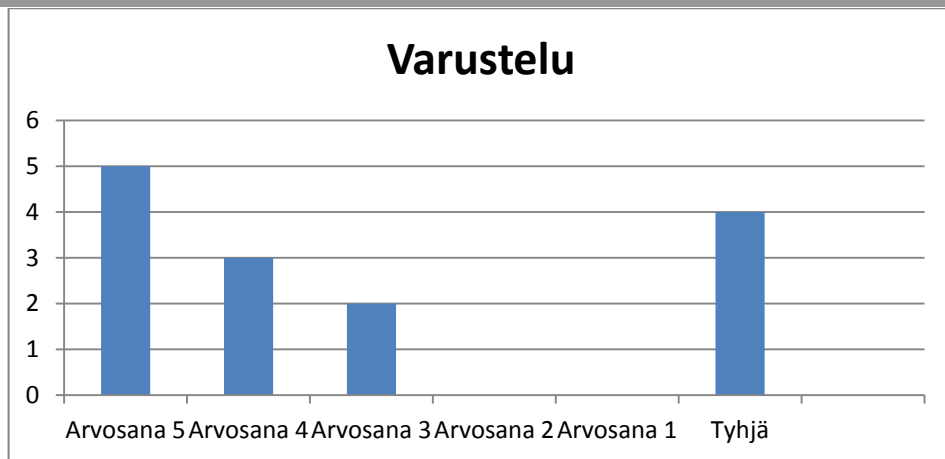
6.1 Toimitilat

Korttelituvan toimitilaa koskevia kysymyksiä oli kolme; sijainti, varustelu ja viihtyvyys. Kuvioista 3 voimme nähdä, kuinka 14:sta vastaajasta 13:sta antoi korttelituvan sijainnille arvosanaksi täydet viisi. Yksi vastaajista antoi arvosanan kaksi.



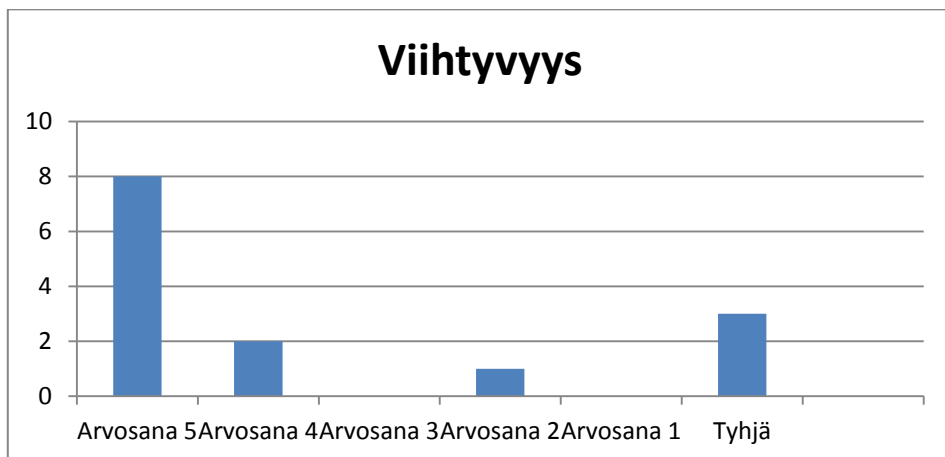
Kuvio 3. Korttelituvan sijainti

Kuviosta 4 näemme, että korttelituvan varustelun suhteen vastanneiden mielipiteet jakoutuivat. Vastaajista viisi antoi varustelun arvosanaksi viisi, kolme vastaajista arvosanan neljä ja kahden vastaajan mielestä korttelituvan varustelu ansaitsee arvosanan kolme. Lisäksi neljä ihmistä jätti vastaamatta tähän kysymykseen.



Kuvio 4. Korttelituvan varustelu

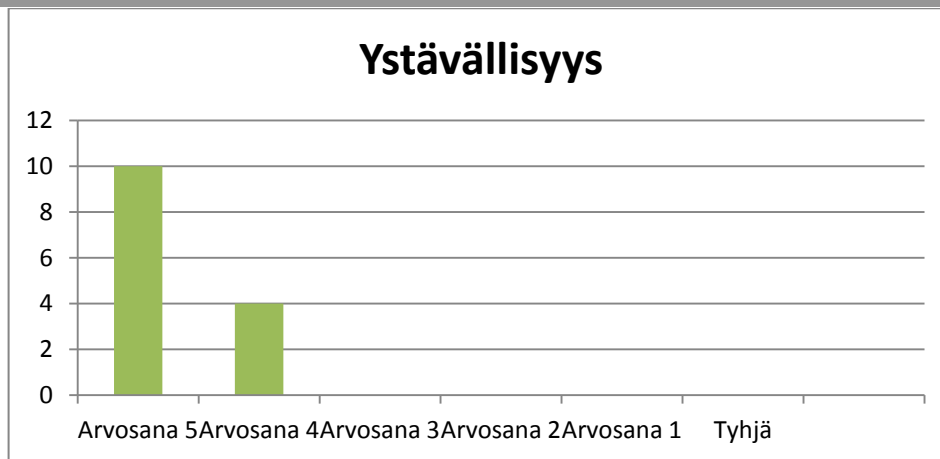
Kuviosta 5 näemme, että vaikka korttelituvan viihtyvyyden arvioinnissa oli hajontaa, se sai silti hyvän arvosanan. Vastaajista seitsemän antoi korttelituvan viihtyvyydestä arvosanan viisi, kaksi arvosanan neljä, yksi vastaaja antoi arvosanan kaksi ja kolme jätti vastaamatta kysymykseen.



Kuvio 5. Korttelituvan viihtyvyys

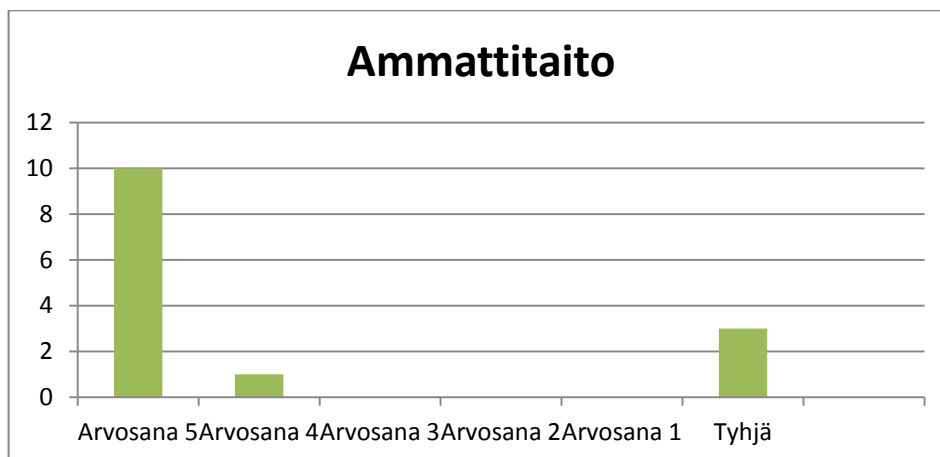
6.2 Henkilökunta

Kuviosta 6 näemme, että korttelituvan henkilökunta koetaan hyvin ystävälliseksi. Kymmenen vastaajaa antoi henkilökunnan ystävällisyyden arvosanaksi täydet viisi. Vastaajista neljä antoi arvosanaksi neljä.



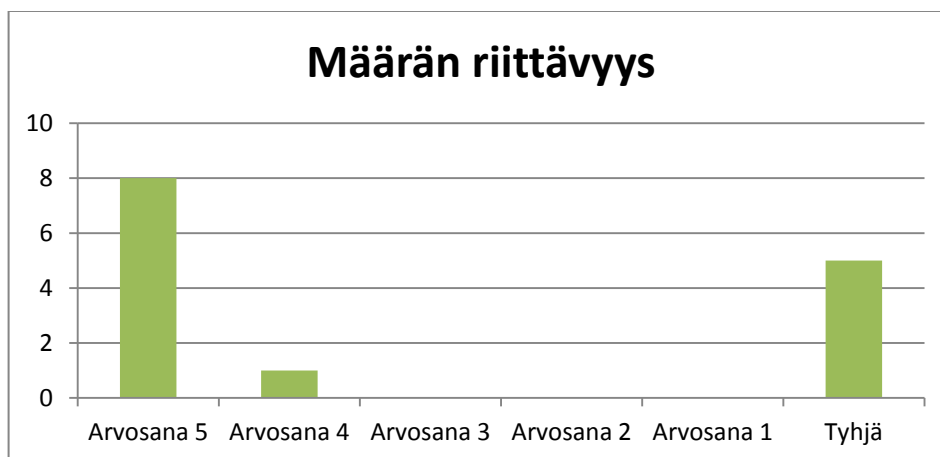
Kuvio 6. Korttelituvan henkilökunnan ystävällisyys

Kuvio 7 osoittaa, että korttelituvan henkilökunnan ammattitaitoon ollaan hyvin tyytyväisiä. Kymmenen vastaajaa antoi arvosanaksi täydet viisi, yksi antoi arvosanan neljä ja kolme vastaajista jätti vastaamatta.



Kuvio 7. Korttelituvan henkilökunnan ammattitaito

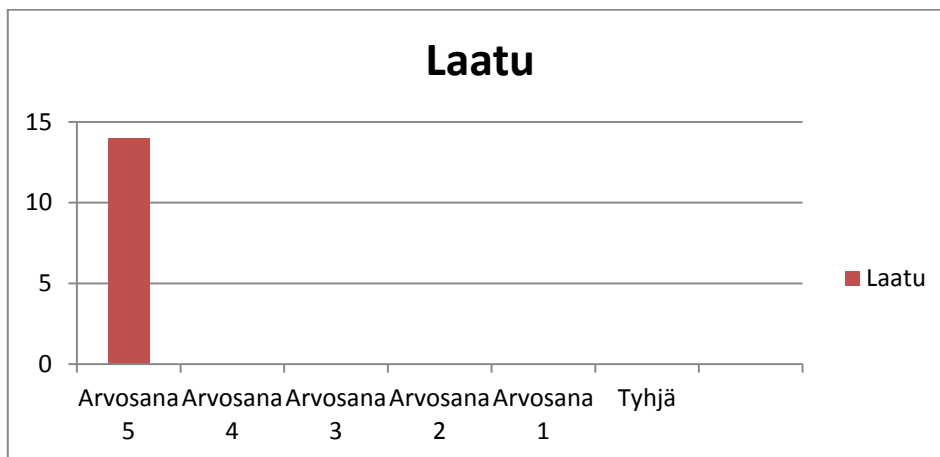
Kuviosta 8 havaitsemme, että korttelituvan kävijät ovat tyytyväisiä kokoontumiskertojen tiheyteen. Kahdeksan vastaajaa antoi tästä arvosanaksi täydet viisi, yksi arvioi kokoontumiskertojen tiheyden arvosanalla neljä ja vastaajista viisi jätti vastaamatta kysymykseen.



KUVIO 8. Kokoontumiskertojen määrän riittävyys

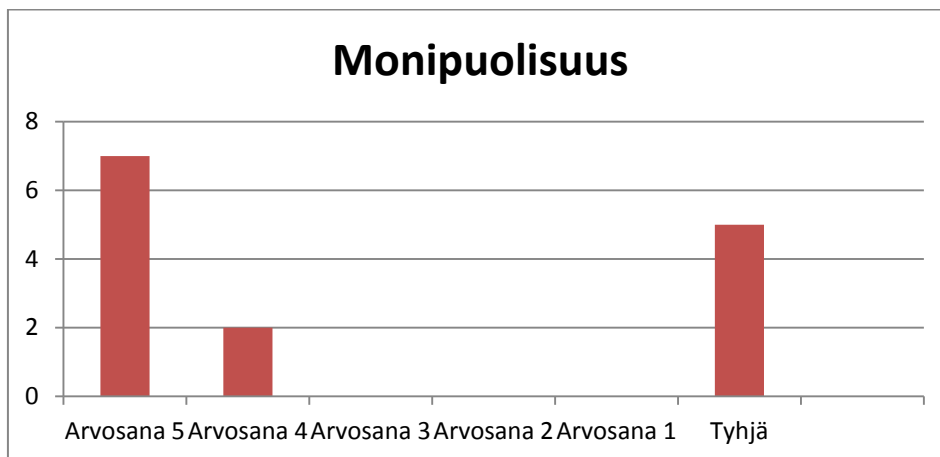
6.3 Ruoka

Kuviosta 9 näemme, että korttelituvassa tarjottavaa ruokaa pidetään yksimielisesti laadukkaana. Kaikki 14:sta vastaajaa antoi ruoan laadusta arvosanan viisi.



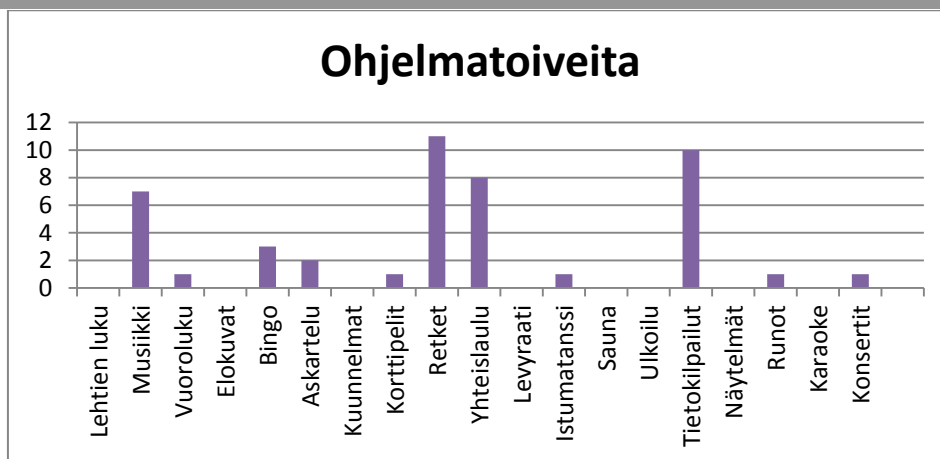
Kuvio 9. Korttelituvassa tarjottavan ruoan laatu

Kuvio 10 osoittaa, että kävijät kokevat tarjottavan ruoan monipuolisena. Seitsemän vastaajaa antoi ruoan monipuolisuuden arvosanaksi täydet viisi. Kaksi vastaajaa antoi arvosanan neljä ja vastaajista viisi jätti vastaamatta.



Kuvio 10. Korttelituvassa tarjottavan ruoan monipuolisuus

Kuviosta 11 näemme, mitkä ehdotetut toiminnot saivat kävijöiltä kannatusta ja kuinka toiveet jakautuivat. Neljä selvästi mieluisimmaksi koettua olivat: retket 11 äänellä, tietokilpailut, jotka keräsivät kymmenen ääntä, yhteislaulu, joka sai kahdeksan vastaajan kannatuksen ja musiikki seitsemällä äänellä. Bingo sai kannatusta kolmelta vastaajalta ja askartelu keräsi kannatusta kahden äänen verran. Vuoroluku, korttipelit, istumatanssi, runot ja konsertit keräsivät kukin yhden äänen. Loput ehdotukset jäivät ilman ääniä.



Kuvio 11. Kävijöiden toiveita ohjelman suhteen

SPR:n asiakaspalautekyselystä saatujen vastausten perusteella voidaan todeta, että kävijät ovat korttelitupaan tyytyväisiä monin eri tavoin. Korttelitupa vastaa kävijöidensä tarpeisiin niin sijaintinsa, kuin kokoontumiskertojen tiheydenkin osalta ja sekä henkilökuntaan että ruokaan ollaan kaikin puolin tyytyväisiä. Ohjelmatoiveiden suhteen on nähtävillä pientä hajontaa, mutta selvät suosikit on helppo havaita. Lisähuomiona voi todeta, että asiakaspalautteissa olleiden vastausvaihtoehtojen antaminen on ollut hyödyllistä, sillä vain yhden palautteen loppuun oli vapaakenttään kirjoitettu oma toivomus järjestettävästä toiminnasta. Tämä toivomus oli voimistelu. Lisäksi kolmen palautteen loppuun oli kirjoitettu kaiken olevan hyvin.

7 LUOVAN MUISTELUPIIRIN AINEISTO TEEMOITELTUNA

Tässä luvussa puretaan luovan muistelupiirin aineisto auki teemoitellen. Näihin kuuluvat: korttelituvan järjestämät retket, juhlat ja tapahtumat sen tiloissa, vierailijat sekä yhteistyö eri oppilaitosten kanssa. Lisäksi tuodaan esiin korttelituvan kävijöiden kokemuksia vertaistuen ja läsnäolon merkityksestä.

7.1 Korttelituvassa järjestettävät tapahtumat

Valokuvien avulla suoritettu muistelu nosti nopeasti mieliin vietettyjä tapahtumia ja juhlapäiviä. Korttelituvassa on tapana viettää erilaisia juhlia, joihin kuuluvat niin kävijöiden syntymäpäivät, kuin itsenäisyyspäivä, äitienpäivä ja pikkujoulutkin. Tällöin pöydät saatetaan järjestää uusiksi, paikkaa koristellaan ja muutenkin toimitaan tilanteen vaatimalla arvokkuudella. Keskustelun lomassa käy selväksi, että tapahtumat ovat emännän ja kävijöiden talkootoiminnan tulosta. Yhteisönä toimiminen on vain niin luonnollista, että kukaan ei nosta omaa työpanostaan esille ja niiden tullessa ilmi, vähättelevät omaa osuuttaan.

No enhän minä mitään ole tehny.

Olethan sinä kuorinu kymmeniä ämpäreitä perunaa.

Ovatpa kävijät toimineet mannekiineinakin paikallisen liikkeen järjestämissä muotinäytöksessä. Näiden muistelu oli selkeästi mieluisaa ja kirvoitti hyväntuulisia nauruja. Muistelun ja tarkastelun kohteeksi nousivat niin kävijöiden ulkonäkö ja vaatetus esimerkiksi muotinäytöksessä, kuin tapahtumissa paikalla olleet henkilötkin. Ihmisten muistelu johti nopeasti ajatusketjuihin henkilöstä toiseen. Mieliin nousi entisiä kävijöitä. Muisteltiin mitä kenellekin heistä on tapahtunut ja mitkä heidän kuulumisensa ja vointi on tänään.

Tapahtumien alle voitaneen laskea myös paikallisten lehtien tekemät jutut korttelituvasta. Niistä yksi muistelussa esille tullut ja mieluinen kerta oli, kun paikallinen optikkoliike lahjoitti korttelituvan kävijöille aurinkolasit. Ele oli ilahduttanut kävijöitä ja pokatkin olivat oikein hienot.

7.2 Retket

Retket nostivat esille jo tehtyjen reissujen muistelun lisäksi myös pohdinnan tulevasta kevään retkestä sekä sen suunnittelun. Aiemmin tehtyjen retkien mukaan mahtuu niin muille paikkakunnille, kuin lähitienoillekin suuntautuneita päiväreissuja. Ohjelmaan on kohteesta riippuen voinut kuulua nähtävyyksien katselua, tai vaikkapa muurinpohjalettujen paistoa. Kaikki eivät syystä tai toisesta osallistu retkiin. Retket, niin mieluisia kuin ovatkin, voivat olla myös fyysisesti uuvuttavia. Joskus syy löytyy muualta. Eräs kävijä ei halunnut osallistua retkelle, koska joutuisi ottamaan kävelysauvat mukaan kulkemista helpottaakseen. Ajatus vierastutti, ei ole kivaa olla ainoa sauvojen kanssa kulkeva. Ehkä vielä hidastuttaisikin toisia. Hän päätti, että on parempi olla lähtemättä. Kun syy selvisi toisille, asia oli helposti ratkaistu. Kaikki ottivat sauvat mukaan!

Kevään retken suunnittelu saa pohtimaan myös edessä olevaa kesätaukoa. Korttelitupa on perinteisesti kesäajan kiinni, mikä koetaan kovin harmilliseksi. Kesän aikana kävijät pyrkivät mahdollisuuksien mukaan kokoontumaan esimerkiksi torikahvin merkeissä. Joskus käydään yhdessä myös syömässä. Korttelitupa ihmisineen koetaan niin merkittävänä, ettei kukaan halua niistä vapaaehtoisesti luopua.

Tiistait ja torstait on mun päiviä. Kaikki tietää, että sillon mua ei saa kiinni.

7.3 Vierailijat

Ulkopuolisia esiintyjiä ja vierailijoita käy korttelituvassa epäsäännöllisen säännöllisesti. Vaihtelevia ovat myös vierailijoiden toimipiirit: on luentoa, musisointia ja yhteislaulua, vaate-esittelyä, tuolijumppaa ja kulmakarvojen värjäystä tarjoavaa kosmetologia. Tarjonta on ollut laajaa. Kaikkia käyntejä ei ole etukäteen sovittu, vaan ne voivat tulla kävijöille yllätyksenä. Minulla oli ilo olla todistamassa yhtä tällaisesta kerrasta. Vuosia korttelituvassa vierailut laulajatar ilmestyi paikalle ja kysyi laulattaako? Nuottikansiot olivat hetkessä esillä ja muutamat yhteislaulut kaikuivat ilmoille. Lisäksi hän esitti kävijöiden pyynnöstä toivekappaleita.

Pyydän aina että laulaisi sen yhden kappaleen. Se on niin nätti ja koskettava. Laulathan sen taas?

Musisoinnin päätteeksi laulaja istuu seuraamme juomaan kahvia ja vaihtamaan kuulumisia kävijöiden kanssa. Hän kertoo, että työnsä takia hän harvoin pystyy sopimaan käyntejään etukäteen, mutta tulee aina mahdollisuuksien mukaan käymään ja kysyy, kaivataanko musiikkia. Näin on toimittu vuosia. On helppo huomata, että kyseessä on mieluisa vieras.

Aina kyseessä ei kuitenkaan ole ulkopuolinen vierailija, vaan esimerkiksi entinen herastuomari on luennoinut korttelituvassa, vaikka on kävijä itsekin. Aihe herätti niin suurta kiinnostusta, että luennon katsottiin olevan paikallaan ja asiasta ilmoitettiin järjestöpalstalla, kuten muistakin ohjelmakerroista. Kiinnostusta se herättikin ja paikalle saapui myös ulkopuolisia ihmisiä kuuntelemaan.

7.4 Yhteistyö oppilaitosten kanssa

Korttelitupa on tehnyt monesti yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa ja siellä on toteutettu useita erilaisia projekteja. Mieliin on mieluisana kokemuksesta painunut urheiluhierojiksi opiskelevien nuorten käynti korttelituvassa. Sellaista yhteistyötä soisi olevan enemmänkin. Muutenkin kävi ilmi, että korttelituvassa suhtaudutaan hyvin avoimesti eri tahojen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

7.5 Vertaistuki

Vertaistuen, yhteisöllisyyden ja tukiverkon merkitys nousee esille lähes jokaisen muiston ja tarinan kohdalla. Sen tärkeys myös tiedostetaan ja sitä arvostetaan, eikä suinkaan pidetä asiaa itsestäänselvyytensä. Tiedetään hyvin, että näin ei ole asiainlaita kaikilla.

Vakituisten kävijöiden keskuudessa vallitseekin aivan omanlaisensa yhteisöllisyys ja he muodostavat upean tukiverkon toisilleen. Vakiokävijät käyvät korttelituvassa niin säännöllisesti, että kirjoittamaton sääntö on, että poissaolosta ilmoitetaan jollekin toiselle kävijälle etukäteen. Jos jonkun huomataan puuttuvan ilman ilmoitusta, asiaan reagoidaan.

Kaveria ei jätetä! Jos joku puuttuu, niin huolestutaan ja otetaan selvää.

He ovat myös käyneet tapaamassa entisiä kävijöitä, jotka eivät enää kykene korttelituvassa käymään. Vakiokävijöiden keskuudessa vallitsee ystävyys ja jotkut heistä ovat tunteneet toisensa lapsuudesta saakka. Apuna ja tukena toimitaan sitä tarvitsevan kaverin sairaalareissulla, tai missä sitä sitten kaivataankin. Selväksi käy myös, että ihmiset toimivat toistensa motivoijina:

Katon aina, että hitto taas se tulee kävellen tuolta ja tuolta asti ja mietin että perkele, sitten kävelen minäkin!

Toisten esimerkin kautta antama tsemppaus on joinakin päivinä juuri se, joka saa kävelemään kauppaan tai muille asioille, kyydin tai kotiin jäämisen sijaan. Monessa mielessä toiminnan ja kokoontumisten voidaankin katsoa olevan toimintakykyä ylläpitävää.

Tärkeäksi koetaan myös vertaistuki, jota esimerkiksi muistin huonontumisen myötä saadaan. Asioita voidaan muistella yhdessä ja välillä naureskellakin sitä, että toinen saattaa muistaa omat asiat itseä paremmin. Toisille annetaan kiitosta ja tunnustusta, toista tuetaan ja kannustetaan, eikä ronskimpaakaan huumoria karteta. Huumori ja pilke silmäkulmassa ovatkin läsnä jotakuinkin kaikessa. Vaikka kiellettyjä aiheita kävijöiden kesken ei vaikutakaan olevan, aina asioista ei haluta puhua ja se on aivan yhtä oikein. On kokemuksia ja asioita, joita ei jaeta ja jokaisella on oikeus puhua juuri sen verran, kuin itse kokee sopivaksi. Silloinkin, kun esimerkiksi kipu on läsnä jokapäiväisessä elämässä ja voisi kuvitella, että asiasta on tarve kertoa. Joillakin on erilainen perspektiivi asioihin.

Sä et narise ikinä!

Kukaan ei voi auttaa. En halua rasittaa ongelmillani ja myrkyttää ilmaa.

7.6 Läsnaolo

Korttelituvassa kyse ei ole vain sosiaalisesta kanssakäymisestä toisten ihmisten kanssa. Kyseessä on ryhmä ystäviä, turvaverkko, vertaistuki. Yhdessä voidaan ihmetellä maailman tai kotimaan ajankohtaisia tapahtumia ja aiheita, niin suurempia kuin pienempiä. Aihe voi yhtä hyvin olla televisiossa pyörivä uusi, omituinen mainos, luonnonkatastrofi tai onnettomuus, tai vaikkapa vallitseva puhekieli:

Vittu on sivistyssana.

Toisista huolehditaan, asioita jaetaan, yhdessä ihmetellään ja välitetään. Ollaan läsnä tilanteessa ja hetkessä, ollaan läsnä toiselle ihmiselle. Yhteiselle ruokailuhetkelle annetaan myös oma arvonsa. Yksin asuville ikäihmisille toisten seurassa syöminen ei ole itsestäänselvyys. Lämmin, maukas kotiruoka on myös asia, jota pidetään arvossa.

Kyllä sillä on iso merkitys. Se on ihan oma tapahtumansa.

Olisi helppoa kuvitella, että korttelituvan vakituisten kävijöiden keskuuteen olisi muodostunut niin tiivis oma pieni yhteisönsä, että uusien tulijoiden olisi hankala löytää paikkaansa korttelituvasta. Näin ei kuitenkaan ole. Tutkimustyötä tehdessäni välittyi vahvasti sellainen tunne, että kenties juuri siksi että kävijät itse tietävät millainen merkitys yhteisöllisyyden kokemuksella, ystävillä ja vertaistuella on heille itselleen, he haluavat tarjota sitä myös muille ja toivottavat uudet kävijät lämpimästi tervetulleeksi.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tutkia korttelituvan järjestämää toimintaa, sen merkitystä ja asiakkaiden mahdollisia toiveita tulevaisuuden suhteen. Aineistoa kerätessäni minulle kuitenkin selvisi, että korttelituvassa ja sen toiminnassa on kyse niin paljosta muustakin kuin konkreettisen toiminnan järjestämisestä. Korttelituvassa tärkeintä on sen henki ja sielu. Sen lämmin ilmapiiri, joka toivottaa tulijan tervetulleeksi, ilmapiiri jossa rai-sumpikin huumori kukoistaa, jossa maailmaa ja ajankohtaisia tapahtumia voi ihmetellä yhdessä ja jossa kanssaihmisistä pidetään huolta, on jotakin ainutlaatuista. Korttelituvan hengen salaisuus on sydämellisessä emännäs-sä ja kävijöissä, jotka hurmaavat aitoudellaan ja avoimuudellaan.

Ruokailemisen mahdollisuutta ja lämmintä maukasta kotiruokaa arvoste-taan, samoin kuin toisten seurassa syömistä. Ruokaileminen on myös luonnollinen tapa kerääntyä yhteen. Toimintaa on kiva olla silloin tällöin ja sopivassa määrin, mutta suurin syy korttelituvassa käymiseen, ovat toi-set ihmiset ja heidän seuransa. Maailmaa ja kaikenlaisia tapahtumia voi-daan pohtia yhdessä. Aiheesta riippuen niitä voidaan milloin kauhistella, milloin hämmästellä, milloin nauraa niille. Tärkeintä on toisten läsnäolo. Kun toimintaa sitten järjestetään, se tehdään asiakaslähtöisesti. Korttelitu-van emäntä kuuntelee kävijöiden toiveita toiminnan suhteen ja pyrkii täyt-tämään niitä mahdollisuuksien mukaan.

Toisilta saatu vertaistuki luo turvaa ja monessa mielessä toiminta on niin fyysistä kuin sosiaalista toimintakykyä ylläpitävää. Ryhmään kuuluminen on myös tietyllä tavalla osoitus itsenäisyydestä.

Yleisesti paikkaan kaikinensa ollaan niin tyytyväisiä, ettei muutoksia juuri kaivata. Selvästi harmilliseksi koettiin ainoastaan paikan sulkeutu-minen kesän ajaksi. Tällöin kävijät pyrkivät kokoontumaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi torikahvien merkeissä. Toisinaan käydään myös yhdessä syömässä jossakin ja yhteyttä pidetään myös puhelimitse. Korttelitupa ihmisineen koetaan niin merkittävänä, että kukaan ei halua niistä vapaaehtoisesti luopua.

”Tää paikka meille on kyllä tosi tärkeä.”

”Ei täällä käymistä lopeta ku kuolema tai sairastuminen.”

Lähtisin muuttamaan korttelituvan toimintaa hyvin pienin ja varovaisin muutoksin. Tämä siitä syystä, että kävijät eivät koe kaipaavansa muutok-sia ja siitähän juuri on kyse, asiakkaiden eli kävijöiden viihtyvyydestä. Vakituksilla kävijöillä on useiden vuosien kokemus korttelituvasta ja jo sen voi katsoa osoittavan jonkinlaista tyytyväisyyttä paikan toimintaa koh-taan. Tietysti, jos paikan kävijäkunta muuttuu, tilannetta on syytä arvioida uudestaan. Toimintaa ja ohjelmaa on kuitenkin hyvä tarjota, sillä kävijät ovat vaatimattomia ja vaatiminen tuskin tuntuisi luontevalta, eikä moni asia välttämättä tulisi itselle edes mieleen, ellei joku muu sitä ehdotettaisi.

Toimintaa ja sen mielekkyyttä on myös jatkossa hyvä mitata ajoittain tee-tettävillä asiakaspalautekyselyillä. Asiakkailla on vapaus ehdottaa, jos

heillä on toiveita, tai sanoa, jos jokin ehdotettu toiminta ei miellytä. Kokemukseni mukaan emäntä pyrkii pysymään ajan tasalla kävijöiden toiveista ja ehdotuksista, ja mielestäni emännän rooli on tärkeä myös siinä, että hän havainnoi mikä toiminta, tai mitkä asiat eivät tunnu miellyttäviltä. Kävijät kuuluvat sukupolveen, joka ei ole tottunut vaatimaan tai valittamaan. Palautelaatikko, johon toivomuksia tai kehittämisehdotuksia voisi laittaa nimettömänä siltä varalta, että se tuntuu helpommalta, on toki mahdollinen, mutta suoranaista tarvetta sille ei vaikuttanut olevan. Toisaalta sen laittamisessa ei myöskään menetä mitään. Mielenpitojen jakautuessa asioista ja tapahtumista voitaisiin äänestää. Yhteistyö oppilaitosten kanssa jatkossakin on kannatettavaa, ja esimerkiksi hieronta- ja kampaamopalveluiden sekä erilaisten hoitojen, kuten jalkahoitojen tuomista korttelituvan asiakkaille kannattaa selvittää. Oppilaitosten kanssa yhteistyössä toimien hinnatkin olisivat tavallista edullisemmat. Korttelituvan sijainti Lohjan keskustassa mahdollistaa hyvin tällaisten asioiden toteuttamisen.

Korttelituvasta puhuttaessa avainsanaksi nousee yhteisöllisyys. Se on läsnä jokaisessa kuulemassani muistossa ja tarinassa. Sen arvostuksen ja merkityksen näkee kävijöissä. Vanhustyön keskusliiton Ystäväpiiriryhmistä kerätyt palautteet osoittavat, että ryhmiin osallistuneista yli 90 prosenttia koki yksinäisyyden tunteensa lieventyneet ryhmätoiminnan avulla ja heidän elämänlaatunsa parani vertailuryhmään nähden. Myös terveyspalveluiden käyttö vähentyi ja vuoden aikana niistä kertyi säästöä yli 1600 euroa per henkilö. (Tolonen 2015.) SPR on kouluttanut henkilöitä Ystävätoimintaan vuodesta 1959 lähtien. Tänä päivänä sen toiminta tavoittaa maassamme noin 25 000 ihmistä (Suomen Punainen Risti 2016). Tällaisten toimijoiden vaikutukset ovat kiistattomasti hyvin merkittäviä ja ulottuvat laajalle; aina yksilötasolta kansantalouteen. Jään miettimään, annetaanko tällaisille paikoille ja toimijoille sitä arvostusta, joka heille kuuluu. Toisaalta, en voi olla miettimättä myös sitä, miten ilman vastaavia tahoja pärjättäisiin. Toisten ihmisten seuralla voi olla ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta katsottuna hämmästyttävä vaikutus.

Arvioidessani opinnäytetyöprosessiani minun on helppo todeta, että tämä matka on ollut sekä antoisa että opettavainen. Aineistonkeruun suunnittelu ja toteutus olivat miellyttäviä puuhia ja vierailu korttelituvassa on ollut joka kerta mukavaa. Kirjoitusprosessi sen sijaan on ajoittain ollut haasteellista. Omalle tekstille on helppo sokeutua ja välillä on ollut vaikea arvioida, onko onnistunut keskittymään olennaiseen ja tuomaan sen selkeästi esille ja toisaalta onko onnistunut karsimaan epäolennaisuudet pois. Myös writer's blockin iskettyä päälle, työhön uudelleen tarttuminen on tuntunut välillä miltei ylitsepääsemättömältä. Toisaalta, huomasi, että mitä pidemmälle opinnäytetyöni eteni, sitä enemmän olisin voinut sitä kirjoittaa. Yksin työskentelyssä onkin joskus haasteellista juuri se, ettei ole vertaistukea tai ketään kenen kanssa heijastella omia ajatuksia. Kenties juuri tästä syystä koin kaikki opinnäytetyöhön kuuluvat seminaarit antoisiksi työskentelyn etenemisen kannalta. Myös tuki, jota sain läheisiltäni koko prosessin ajan, oli korvaamatonta. En voi väittää, että esikoiseni odotus ja syntymä yhdistettynä opinnäytetyön tekemiseen olisi ollut elämäni helppointa aikaa, mutta se opetti paljon monessakin mielessä. Ja toisaalta taas, juuri hän opetti priorisoimaan asioita täysin uudella tavalla ja siten auttoi työni loppuun saattamista.

Teoriasta oli saatavilla hyvin tietoa ja mitä pidemmälle työni edistyi, sitä tarkemmin huomasin osaavani arvioida, onko se olennaista työn kokonaisuuden kannalta. Sanotaan, että nälkä kasvaa syödessä ja se kuvaa hyvin omaa prosessiani. Mitä pidemmälle olen opinnäytetyötä tehnyt, sen keskeneräisemmältä se on tuntunut. Jokaisesta kohdasta löytyisi jotakin muokattavaa, jotain minkä mukanaoloa kyseenalaistaa ja toisaalta uutta tietoa, jonka kokee tarpeelliseksi. Jossain vaiheessa onkin vain laskettava kynä kädestä, tai tässä tapauksessa sormet näppäimistöltä, ja päästettävä irti. Eräässä loppuseminaarissa, jota olin kuuntelemassa, opettaja totesi opinnäytetyön olevan laaja oppimistehtävä. Sitä se on ollut, monella eri tavalla. Se on täyttänyt tarkoituksensa siinäkin mielessä, ja siksi hyväksyn sen, ettei se ole täydellinen. Sen tekeminen on ollut monin puolin antoisa ja opettavainen kokemus. Olen hyvin iloinen ja tyytyväinen opinnäytetyöni saamasta vastaanotosta korttelituvassa, siitä että he ovat kokeneet sen hyödylliseksi ja pystyvät sekä haluavat hyödyntää saamiani tuloksia. Opinnäytetyöni hyödyllisyys on ollut tärkeimpiä tavoitteitani sen aloittamisesta saakka.

Opinnäytetyöni tärkein sanoma ohjaustoiminnalle ja ohjaustoiminnan artenomeille lienee seuraava: meitä tarvitaan ja meillä on paikkamme. Kulttuuri on kieli, joka ei kuole ja sen toimijoille on aina tarvetta. Kyse on vain kyvystä nähdä kulloisenkin toimintakentän mahdollisuudet sekä työkentän laajuus ja taidosta valita menetelmät kulloisenkin asiakasryhmän tarpeet huomioiden.

LÄHTEET

- Achtè, K. & Tuulio-Henriksson, A. 1984. Yksinäisyys. Teoksessa Achtè, K. & Kuusi, K. (toim.) Yksinäisyys. Helsinki: Otava, 9 – 15.
- Eräsaari, L. 2011. Kaiken keskellä yksin. Teoksessa Heiskanen, T. & Saariisto, L. (toim.) Kaiken keskellä yksin – Yksinäisyyden syyt, seuraukset ja hallintakeinot. Jyväskylä: PS-kustannus, 56.
- Froloff, L. 2012. Yle artikkeli: ”Vanhusten yksinäisyys valitettavan yleistä”. Akuutti, julkaistu 14.2.2014. Päivitetty 29.12.2014. Viitattu 20.8.2015.
<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/02/14/vanhusten-yksinaisyys-valitettavan-yleista>
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. – 8. painos. Helsinki: Edita.
- Hietapakka, J. 2012. Kidutuksen määritelmä kansainvälisten sopimusten ja Bolivian lainsäädännön mukaan. Julkaistu 20.11.2012. Viitattu 10.2.2016.
<https://luchaporley2640.wordpress.com/2012/11/20/kidutuksen-maaritelma-kansainvalisten-sopimusten-ja-bolivian-lainsaadannon-mukaan/>
- Himberg, L., Laakso, J., Näätänen, R., Peltola, R., & Vidjeskog, J. 1998. Psykologia 2. Kehittyvä ihminen. Porvoo: WSOY.
- Himberg, L., Laakso, J., Niemi, P., Näätänen, R., & Peltola, R. 1999. Psykologia 1. Toimiva ihminen. Porvoo: WSOY.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hohenthal-Antin, L. 2013. Muistellaan – Luovat menetelmät muistisairaiden tukena. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Jansson, A. 2012. Mitä yksinäisyys oikein on? - Seniorin vuosikirja 2012. Vanhustyön keskusliitto ry.
- Kaukkila, V. & Lehtonen, E. 2007. Ryhmästä enemmän – Käsikirja ryhmänohjaajan taitoja tarvitsevalle. Hansaprint Oy.
- Lohjan kaupunki. 2015. SPR:n korttelitupa ikäihmisille. Viitattu 20.9.2015.
<http://www.lohja.fi/default.asp?sivu=1&alasivu=2406&kieli=246>
- Mäntylä, N., Kivelä, J., Ollila, S. & Perttola, N. 2013. Kunnallisanalan kehittämissäätiön Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu nro 70. Pelastakaa koulu-kiusattu! – koulun vastuu, puuttumisen muodot ja ongelmat oikeudellisessa tarkastelussa. Sastamala: Vammalan kirjapaino Oy. Viitattu 10.2.2016.
<http://www.kaks.fi/sites/default/files/Tutkimusjulkaisu%2070.pdf>

Pajunen, A. & Ruotsalainen, K. 2012. Tilastokeskus: Hyvinvointi katsaus. Viitattu 6.2.2015
http://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-03-12_001.html

Saaristo, L. 2011. Kaiken keskellä yksin. Teoksessa Heiskanen, T. & Saaristo, L. (toim.) Kaiken keskellä yksin – Yksinäisyyden syyt, seuraukset ja hallintakeinot. Jyväskylä: PS-kustannus, 131–134.

Salovaara, R. 2004. Tulevaisuuden muistelu. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Viitattu 5.4.2016.
<http://www.mll.fi/@Bin/22495/Tulevaisuuden+muistelu.pdf>

Silius, K. 2008. Teemoittelu ja tyypittely. Tampereen teknillinen yliopisto. Viitattu 5.4.2016.
http://matriisi.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatko-opintosemma/2008/Silius_teemoittelu-tyypittely_141108.pdf

Suomen Punainen Risti. 2015. SPR Ystävöiminta. Viitattu 15.2.2016.
<https://rednet.punainenristi.fi/ystavatoiminta>

Suomen Punainen Risti. 2015. Mikä on Suomen Punainen Risti? Viitattu 15.10.2015.
<https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/suomen-punainen-risti>

Tiainen, L. 2015. Punainen Risti. Julkaistu 2.12.2015. Viitattu 15.10.2015.
<https://rednet.punainenristi.fi/Lohja>

Tolonen, L. 2015. Yle uutiset: ”Monet ikäihmiset kärsivät yksinäisyydestä – ystäviä voi saada Ystäväpiiri- ryhmän kautta”. Viitattu 19.2.2016
http://yle.fi/uutiset/monet_ikaihmiset_karsivat_yksinaisyydesta_ystavia_voi_saada_ystavapiiri-ryhman_kautta/7916865

Valle, A. 1984. Suomen Punaisen Ristin ystäväpalvelu. Teoksessa Achtè, K., Kuusi, K. (toim.) Yksinäisyys. Helsinki: Otava, 282 – 287.

Vilkka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Tampere: Tammerpaino.